Raadsvoorstel

Portefeuillehouder : C. Zijlmans
Zaakdossiernummer : **zk23.00039**
Documentnummer : **2023.00428**

Onderwerp	:	**Kadernota (inclusief de actualisatie van het basispakket) 2024 en de toekomstvisie GGD Hart voor Brabant**
Beleidsprogramma	:	**2.3 Voorliggende voorzieningen**

Aan de raad van de gemeente Loon op Zand,

Inleiding

In gemeente Loon op Zand streven we naar een samenleving waarin mensen als het enigszins kan op basis van hun eigen mogelijkheden oplossingen vinden. Dit is in de praktijk niet altijd mogelijk. In die gevallen staan we er. Snel en herkenbaar.

Dit vergt enige balanceerkunst. We willen inwoners snel vastpakken om ze vlot weer op eigen benen te laten staan, maar staan altijd in voor de veiligheid. Snelle toegang tot lokale zorg voor jong tot oud in gemeente Loon op Zand, in een gezonde leefomgeving, dat is één van de uitgangspunten uit onze visie op het sociaal domein: ‘In de buurt/ Aan de buurt’ (2022 -2027). Gezondheid betekent voor gemeente Loon op Zand dat we niet alleen voor gezondheidsproblemen, maar ook voor de mensen zelf aandacht hebben: hun veerkracht en wat hun leven betekenisvol maakt. De impact die we willen bereiken met onze inzet op positieve gezondheid is dat mensen het vermogen hebben om met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan én zoveel mogelijk de eigen regie kunnen voeren.

We werken vanuit verschillende, maar wel samenhangende, niveaus aan deze ambities:
1. Lokaal: In de visie, "In de buurt/ Aan de buurt" (2022-2027) staan de ambities beschreven voor de gemeente Loon op Zand.
2. Regionaal: Regionale nota Publieke Gezondheid 2020-2023 'Met gezond verstand’.
3. Bovenregionaal in een Gemeenschappelijke regeling (GR) GGD: Basispakket Wet publieke gezondheid.

De kadernota die nu voorligt heeft betrekking op de bovenregionale samenwerking in de Gemeenschappelijke regeling(GR) in de GGD Hart voor Brabant (hierna: GGD). Het gaat om 19 gemeenten uit Midden-Brabant en Brabant-Noordoost. De GGD voert voor ruim 1,1 miljoen inwoners in zijn werkgebied taken uit op het gebied van de publieke gezondheidszorg in opdracht van de gemeente(n). Dit gebeurt op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg) middels het basispakket. De inhoud van een groot deel van de taken uit de Wpg is wettelijk bepaald. Denk hierbij aan de jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding en technische hygiënezorg. Het pakket geldt voor alle gemeenten die het betalen uit een bijdrage per inwoner.

Deze aan u voorgelegde jaarlijkse kadernota die de GGD opstelde, heeft betrekking op deze regionale uniforme inzet van de GGD en niet op de lokale inzet per gemeente. De nota schetst de ontwikkelingen en het beleid van de GGD voor zijn hele werkgebied.

Kadernota 2024 "Naar gewoon gezond" GGD Hart voor Brabant en de actualisatie van het basispakket

Op 22 december 2022 heeft gemeente Loon op Zand de kadernota voor 2024 van de GGD ontvangen, met als titel "Naar gewoon gezond", zie bijlage 2. Deze nota is de jaarlijkse voorbereiding op de begroting van de GGD voor 2024. De GGD legt de begroting in mei/juni 2023 aan u voor. De begroting wordt in de raadsvergadering van 22 juni 2023 behandeld. De nota zet op hoofdlijnen de ontwikkelingen en het beleid voor het jaar 2024 van de GGD uiteen. Hij schetst het huidige beleid, de verwachte ontwikkelingen en de financiële uitgangspunten voor 2024. Anders dan eerdere jaren is een onderdeel van de kadernota het te actualiseren basispakket. Het GGD-bestuur stemde in november jl. in met dat pakket en legt het nu, als onderdeel van de kadernota 2024, voor een zienswijze voor aan de gemeenteraden.
Hieronder formuleren wij onze zienswijzen op het te actualiseren basispakket en op de kadernota 2024 (als geheel). De portefeuillehouder Volksgezondheid brengt deze zienswijzen vervolgens in de vergadering van het algemeen bestuur van de GGD op 24 maart 2023 in, waarna het bestuur besluit over de stukken.

Toekomstvisie ‘Wij maken gezond gewoon’

In 2019 stelde het GGD-bestuur de beleidsvisie 2019-2023 vast. In het najaar van 2022 sprak de GGD met verschillende partijen in visiecafés over de toekomstvisie van de GGD. Dit heeft de GGD uitgewerkt in een 10 jarige visie ‘Wij maken gezond gewoon’, zie bijlage 3. Deze visie is de basis voor de kadernota.
In 2023 ontwikkelt de GGD aan de hand van deze toekomstvisie zijn beleidsplan voor de komende 4 jaar. Dit beleidsplan ligt in mei/juni 2023 voor een zienswijze aan u voor, waarna het algemeen bestuur (AB) het in juli vaststelt. De toekomstvisie ‘Wij maken gezond gewoon’ ligt aan de raden voor ter informatie.

Beslispunten

Wij stellen u voor:
1. Aan te geven geen bezwaar te hebben op de inhoudelijke koers van de Kadernota 2024 van de GGD Hart voor Brabant en hierop de voorgestelde zienswijze in te dienen.
2. Aan te geven geen bezwaar te hebben op de prognose voor de gemeentelijke bijdrage GGD Hart voor Brabant voor 2024.
3. Aan te geven geen bezwaar te hebben op de inhoud van het te actualiseren basispakket van de GGD Hart voor Brabant en hierop geen zienswijze in te dienen.
4. Kennis te nemen van de toekomstvisie Publieke Gezondheid ‘Wij maken gezond gewoon’.

Beoogd effect

De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van alle burgers, met speciale aandacht voor kwetsbare inwoners en de jeugd. Gezonde inwoners vormen de ruggengraat van een vitale, veerkrachtige en economisch goed presterende gemeente. Met deze kadernota wil de GGD bijdragen aan een gezonde basis voor iedereen, zodat al onze inwoners kunnen participeren. Wat aansluit bij onze ambities vanuit de visie Sociaal Domein ‘In de Buurt/ Aan de Buurt’: één deurbel voor toegang tot zorg, contact dat bij je past, snelle toegang tot lokale zorg, veiligheid én laagdrempelig.

Argumenten

1.1 De inhoudelijke koers voor 2024, zoals die in de kadernota is opgenomen, is de uitwerking van de toekomstvisie van de GGD en biedt een goede basisaanpak voor de uitvoering van onze ambities.
In deze kadernota vertaalt de GGD haar toekomstvisie op publieke gezondheid naar het beleid voor 2024. In de kadernota 2024 schetst de GGD de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen die de basis zullen vormen voor de begroting 2024.

Hieronder een korte samenvatting van de ambities voor 2024:

- Gezondheid vanzelfsprekend maken, als prioriteit voor de toekomst: iedereen een eerlijke kans op een gezond leven waarbij ongezondheid wordt voorkomen;
- Paraatheid en versterking bij de infectieziektebestrijding, waarbij de GGD door extra geld van het ministerie van volksgezondheid en sport (VWS) ook kan werken aan het versterken van de infectieziektebestrijding en de voorbereiding van de bestrijding van nieuwe pandemieën;
- Mentale gezondheid: de GGD wil naar een aanpak voor alle jongeren in het voortgezet onderwijs, met een plek voor hun eigen regie;
- Gezond oud(er) worden: onderzoeken wat er moet gebeuren in publieke gezondheid voor ouderen en welke inzet de gemeenten hierin vragen van de GGD;
- Gezonde en veilige leefomgeving: de omgeving als middel benutten om gezondheid te stimuleren m.b.v. programma “Gezonde Leefomgeving”;
- Het werken met het nieuwe basispakket.

1.2 De zienswijze zoals hieronder geformuleerd dient als kern voor de brief aan de GGD.
In tegenstelling tot eerdere jaren ontbreekt het onderliggende beleidsplan waarop normaliter de kadernota is gebaseerd. De kadernota is dit jaar gebaseerd op de toekomstvisie. Deze visie is kernachtig geformuleerd en geeft een duidelijke richting aan, maar nog wel op hoofdlijnen. Wij zien graag in de begroting 2024 en het beleidsplan 2024 - 2027 een concretere uitwerking van deze toekomstvisie terug.
In onze zienswijze op de begroting 2024, die later dit jaar volgt, geven wij een uitgebreide reactie op de uitwerking van het beleidsplan en de begroting, zowel financieel als inhoudelijk.

2.1 Het voorstel voor de gemeentelijke bijdrage per inwoner volgt de indexeringssystematiek van de gemeente Tilburg, conform de afspraken hierover in de gemeenschappelijke regeling.
De GGD schetst als voorlopige prognose dat de gemeentelijke bijdrage per inwoner in 2024 € 42,01 is.

Gemeentelijke bijdrage basispakket 2023	€ 37,18
Actualisatie basispakket	€ 2,21
	€ 39,39

Indexering 2024 (voorlopige berekening)	€ 2,62
Rijksvaccinatieprogramma	PM
Invoeren Wet open overheid	PM
Gemeentelijke bijdrage basispakket 2024	**€ 42,01**

Deze prognose van de GGD is gebaseerd op:

a. Bijdrage basispakket in 2023 van € 37,18 per inwoner
b. Actualisering basispakket: dit zijn de totale kosten van het geactualiseerde pakket (€ 5,32, zie bijlage 2 in de kadernota 2024), na aftrek van het huidige aandeel in de gemeentelijke bijdrage voor de lokale accenten (€ 3,11).
c. Indexering 2024: voor het bepalen van de nominale ontwikkeling hanteert de GGD het systeem van de gemeente Tilburg. De eerste raming van Tilburg in december 2022 resulteert in een voorlopige indexering voor 2024 van 6,66 %. In maart volgt een bijstelling die de GGD in zijn begroting 2024 verwerkt.
d. De rotavirusvaccinatie komt in 2023 in het Rijksvaccinatieprogramma. Gemeenten krijgen daarvoor een uitkering in het gemeentefonds, die we vertalen naar de gemeentelijke bijdrage. Daardoor is dit voor de (gezamenlijke) gemeenten budgetneutraal. Op het moment dat de bijdrage van het Rijk bekend is, verwerkt de GGD die in een begrotingswijziging.

e. Invoeren Wet open overheid: alle gemeenten krijgen van het Rijk een vergoeding voor het invoeren van de Wet open overheid. Deze wet wil de hele overheid transparanter en toegankelijker maken. In de bedragen die de gemeenten krijgen via het gemeentefonds zitten ook de vergoedingen voor gemeenschappelijke regelingen. De GGD berekent hoe groot het 'aandeel' van de GGD hierin is en neemt dit bedrag op in de gemeentelijke bijdrage vanaf 2024. De kosten vóór 2024 ving de GGD op in de eigen exploitatie. Het gaat hier om taken als: actief openbaar maken, het beheer van systemen en een – wettelijk verplichte – contactpersoon. Het voorstel, op basis van de berekening over de grootte van het aandeel van de GGD, voor de kosten van het invoeren wet open overheid volgt op een later moment. Het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur besluiten uiteindelijk om het voorstel wel of niet over te nemen in de begrotingswijziging.

3.1 Met het te actualiseren basispakket geven wij invulling aan onze wettelijke taken vanuit de Wet publieke gezondheid.
In 2019, nog vóór de coronacrisis, besloot het GGD-bestuur om het basispakket te actualiseren. Na een herijking in 2016 bleef dit pakket ongewijzigd, behalve bij de jeugdgezondheidszorg: daar kwam meer aandacht voor kinderen (en ouders) die meer zorg nodig hadden.
Het (voorstel voor) een geactualiseerd basispakket kwam tot stand via sessies met raadsleden en met de inbreng van wethouders en ambtenaren. Het GGD-bestuur stemde er in november jl. mee in en legt het nu, als onderdeel van de kadernota 2024, voor een zienswijze voor aan de gemeenteraden. Het voorstel bestaat uit het behouden en versterken van een aantal (wettelijk) verplichte diensten en enkele nieuwe diensten.

Versterkte wettelijke taken en nieuwe diensten:
- Versterking van de preventieprogramma's: gezondheidsbevordering en gezonde school, voorlichting eigen taal en cultuur, landelijke campagnes/webinars.
- Inzet jeugdgezondheidszorg in het netwerk waarbij de GGD inzet op de verbinding tussen de domeinen gezondheidszorg, onderwijs en jeugdhulp.
- Uitbreiding inzet op ziekteverzuimbegeleiding (van leerlingen op scholen voor voortgezet onderwijs).
- Diensten aan ouders en kinderen in kwetsbare situaties
- Onderdelen uit onze lokale accenten en plustaken landen in het basispakket zoals: Nu niet zwanger, gezondheidsbevordering gezonde school, inzet jeugdgezondheidszorg in het netwerk, voorlichting eigen taal en cultuur en adviezen over besluiten met gevolgen voor de gezondheid.
- De GGD zet zijn kennis in om inzicht te geven in een gezonde leefomgeving middels instrumenten rond de Omgevingswet en door gezondheidseffecten in het ruimtelijk beleid inzichtelijk te maken.

Wij zijn enthousiast over dit ambitieuze basispakket met daarin de keuze om niet alleen wettelijke taken uit te voeren maar ook programma's te borgen die grote meerwaarde hebben voor onze inwoners. Dat geldt o.a. voor de versterking van de preventieprogramma's, de inzet op de jeugdgezondheidszorg in het netwerk en de toegevoegde diensten aan ouders en kinderen in kwetsbare situaties. Er wordt sterk ingezet op gezondheidsbevordering, mentaal welbevinden van de jeugd én de verbinding tussen de domeinen gezondheidszorg, onderwijs en jeugdhulp. Dit sluit naadloos aan op de geformuleerde ambities in het coalitieakkoord aangaande veiligheid en gemeenschappen. Jeugdproblematiek, weerbaarheid en het streven naar een goede samenwerking met alle betrokken partijen én vooral de jongere zelf neemt daarin een belangrijke plaats in. Ook het voorkomen van problemen door preventie en vroegsignalering en het oplossen van problemen met individuele ondersteuning is binnen het coalitieakkoord een belangrijk focuspunt.

3.2 Door deze wijzigingen ontstaan verschuivingen in de financiering en sturing op uitvoeringsniveau.
Het geactualiseerde basispakket brengt verhoging van de gemeentelijke bijdrage met zich mee, zoals te zien onder argument 2.1. Dit sluit aan bij de uitbreiding van het basispakket. Voor gemeente Loon op Zand gaat het o.a. om een verschuiving van middelen van plustaken(subsidies) en lokaal accent naar het uniforme deel van het basispakket. Dit draagt bij aan een verlichting van administratieve lasten voor zowel gemeente als GGD. Het betekent ook dat de gemeente niet langer middels subsidievoorwaarden kan sturen op de uitvoering van taken én minder keuzevrijheid heeft over de lokale accenten van het pakket. De GGD verantwoordt de uitvoering in zijn jaarstukken die door het AB worden vastgesteld.
De verschuiving van de plustaken en het lokale accent naar het uniforme deel van het basispakket én de uitbreiding van het uniforme deel zelf betekent ook dat de gemeente Loon op Zand minder plustaken af zal hoeven nemen wat een significant deel van de gestegen kosten van de gemeentelijke bijdrage compenseert. De precieze invulling van de plustaken is nog niet ingevuld. We zijn nog in gesprek met de GGD over deze plustaken, omdat deze plustaken een versterking moeten zijn van de visie op het sociaal domein van de gemeente Loon op Zand.

4.1 Deze toekomstvisie beschrijft de lange termijn ambities van de GGD en hoe hij de gezondheid van onze inwoners versterkt.
De kadernota vertaalt de toekomstvisie van de GGD naar de eerste doelen in 2024. De GGD concretiseert de visie in zijn nieuwe beleidsplan (2024-2027). In de toekomstvisie schetst de GGD het belang van een samenleving waar iedereen kan opgroeien en ouder worden. Hierbij is het doel om gezondheid vanzelfsprekend te maken. Dit doet de GGD door:

- Voorkomen als het kan, beschermen als het moet. Preventie is de sleutel tot een gezonde toekomst.
- Iedereen verschillend, allemaal gelijk. Gezond opgroeien en gezond ouder worden. Dat moet écht voor iedereen mogelijk zijn.
- Zelf, maar niet alleen. Wie gezond zijn al gewoon vindt, kan het zelf. En wie de kennis van de GGD wil gebruiken, weet de GGD te vinden.
- Overal om ons heen, binnen en buiten. Gezond leven start met een omgeving die daarop is ingericht.

Kanttekeningen

1.1 Het beleidsplan waarop normaliter de kadernota is gebaseerd is nog niet opgesteld
De kadernota vertaalt de toekomstvisie van de GGD naar de eerste doelen voor 2024. De GGD loopt hiermee vooruit op de ambities in het beleidsplan, dat in voorjaar 2023 op tafel komt. Dat beleidsplan is nog in ontwikkeling, maar de GGD wil er niet op wachten en zet nu al de eerste stappen.
Bij de begroting 2024 moet dit beleidsplan wel duidelijk als onderlegger gebruikt worden.

2.1 De indexatie en de PM posten zijn nog niet definitief vastgesteld
De exploitatie van de GGD is loon- en prijsgevoelig. Daarom is er een consistente index voor de gemeentelijke bijdrage, met objectieve maatstaven en vrij van beleidsmatige keuzes. Hierbij worden de afspraken in de gemeenschappelijke regeling gevolgd: het systeem van de gemeente Tilburg. Jaarlijks voorspelt zij de loon- en prijsstijgingen op basis van cijfers van het Centraal Planbureau, met een correctie voor de werkelijke ontwikkeling in de twee vorige jaren. Hierdoor loopt de index gelijk met de reële stijging van lonen en prijzen.
In december stuurde de gemeente Tilburg de voorlopige cijfers: een index voor 2024 van 6,66%. De definitieve cijfers worden in april in de begroting verwerkt; de index kan dan ook hoger zijn, bijvoorbeeld door de onzekere economie.
De invulling van de PM posten volgt zodra de GGD daar meer duidelijkheid over heeft.

3.1 De uitbreiding van het takenpakket is voornamelijk door de GGD bepaald
De gemeentelijke taken voor de publieke gezondheid worden (vooral) uitgevoerd door de GGD. De GGD Hart voor Brabant doet dit in een basispakket, voor het laatst aangepast in 2015. Het GGD-bestuur vindt het daarom nodig om het basispakket te actualiseren en wil een pakket dat aansluit bij de huidige behoeften, met diensten die voor alle gemeenten gelijk zijn. Dit beperkt de keuzevrijheid, maar sluit wel aan bij onze ambities vanuit de visie Sociaal Domein.
De gemeenten zijn dan ook meegenomen in de voorbereiding van deze actualisatie. Hierbij heeft de gemeente Loon op Zand ook de kans gekregen om haar wensen kenbaar te maken.

4.1 De toekomstvisie biedt enkel richting op hoofdlijnen
De kadernota is nu gebaseerd op de toekomstvisie. Deze visie is kernachtig geformuleerd en geeft een duidelijke richting aan, maar nog wel op hoofdlijnen. Wij roepen de GGD op in de begroting duidelijk het vierjarige beleidsplan te verankeren en concreet uit te werken.

Financieel

De prognose van de GGD HvB van de gemeentelijke bijdrage voor Loon op Zand voor 2024 is gebaseerd op twee aannames met betrekking tot:

- Indexering: GGD HvB volgt de indexering van Tilburg; in maart volgt een bijstelling. Vooralsnog wordt gerekend met 6,6% op basis van reële stijging van lonen en prijzen.
- Inwonersaantal: prognose is gebaseerd op inwonersaantallen op 1 september 2022 van het CBS - 23.821 inwoners in gemeente Loon op Zand. In april zijn de aantallen per 1 januari 2023 bekend. Deze gegevens zullen bij het opstellen van de begroting voor 2024 bekend zijn.

Daarnaast speelt de actualisatie van het basispakket en de keuze voor plustaken een rol. Op basis van deze gegevens wordt voorlopig uitgegaan van een inwonerbijdrage voor 2024 van € 1.000.720,21. In de begroting 2024 van de GGD wordt de gemeentelijke bijdrage bepaald op basis van deze keuzes. De financiële consequenties hiervan nemen we mee in de eigen gemeentelijke kadernota en meerjarenbegroting 2024.

Kosten 2024 (voorlopige raming)	
Gemeentelijke bijdrage 2023	€ 885.664,78
Actualisatie basispakket	€ 52.644,41
Indexering 2024	€ 62.411,02
Rotavirusvaccinatie	PM
Vergoeding invoering wet open overheid	PM
Totaal	**€ 1.000.720,21**

Voortgang

De portefeuillehouder Volksgezondheid, brengt de zienswijze van de raad in tijdens de vergadering van het algemeen bestuur op 23 maart 2023. Tijdens deze vergadering stelt het AB de kadernota 2024 vast.

Nadat het AB de kadernota 2024 heeft vastgesteld, zal de GGD op basis hiervan de begroting 2024 opstellen. Deze wordt voor een zienswijze aan alle raden gestuurd. Op 22 juni 2023 kunt u een zienswijze vaststellen tijdens uw vergadering. Vervolgens stelt het AB van de GGD op 6 juli 2023 de begroting definitief vast.

Daarnaast heeft u de 10-jarige toekomstvisie ‘Wij maken gezond gewoon’ ter informatie ontvangen. Eind januari organiseert de GGD online webinars voor raadsleden die meer inzicht willen in deze

toekomstvisie. Daarna werkt de GGD de visie uit in een nieuw, vierjarig beleidsplan: daarin staan dan ambities en doelen. Dit beleidsplan wordt tegelijk met de begroting 2024 voor een zienswijze aan u voorgelegd, zodat deze ook behandeld kan worden in de raadsvergadering van 22 juni 2023.

Communicatie

Op 23 maart a.s. komt het AB van de GGD bijeen om de toekomstvisie, de kadernota 2024 en de actualisatie van het basispakket vast te stellen.

Bijlagen

Bijlage 1: Brief Kadernota 2024 GGD Hart voor Brabant (2023.00349)
Bijlage 2: Naar gewoon Gezond – Kadernota 2024 GGD Hart voor Brabant (2023.00350)
Bijlage 3: Wij maken gezond gewoon – toekomstvisie GGD Hart voor Brabant (2023.00351)
Bijlage 4: Zienswijze Loon op Zand op Kadernota 2024 GGD Hart voor Brabant (2023.00352)

Besluit

De raad van de gemeente Loon op Zand;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 10 januari 2023, nummer. 2023.00354

b e s l u i t :
1. Aan te geven geen bezwaar te hebben op de inhoudelijke koers van de Kadernota 2024 van de GGD Hart voor Brabant en hierop de voorgestelde zienswijze in te dienen.
2. Aan te geven geen bezwaar te hebben op de prognose voor de gemeentelijke bijdrage GGD Hart voor Brabant voor 2024.
3. Aan te geven geen bezwaar te hebben op de inhoud van het te actualiseren basispakket van de GGD Hart voor Brabant en hierop geen zienswijze in te dienen.
4. Kennis te nemen van de toekomstvisie Publieke Gezondheid ‘Wij maken gezond gewoon’.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Loon op Zand van 16 februari 2023.

De raad voornoemd,

voorzitter,

griffier,